

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พลวัตความหมายคำว่า “บ้าน” ของคนไร้บ้าน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวญาณิกา อักษรนำ
ชื่อปริญญา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.จันทน์ เจริญศรี
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งหมายศึกษาเกี่ยวกับพลวัตความหมายของบ้านของคนไร้บ้านโดยมีคำถามวิจัย คือ ภายใต้กระบวนการเปลี่ยนผ่านที่อยู่อาศัยจากที่อยู่อาศัยเดิมมายังพื้นที่สาธารณะและมาเข้าสู่ศูนย์พักคนไร้บ้านไปจนถึงการกลับไปมีที่อยู่อาศัยอีกครั้งของคนไร้บ้าน คำว่า “บ้าน” มีพลวัตของความหมายเปลี่ยนไปอย่างไร ในแง่ของอำนาจควบคุมเหนือพื้นที่ สายสัมพันธ์ของความเป็นครอบครัว และการมีอาณาเขตที่ “คนไร้บ้าน” สามารถครอบครองได้ในแง่จิตใจ และมิติต่างๆ เหล่านี้สัมพันธ์กับการมีหรือไม่มีที่อยู่อาศัยอย่างไร

จากคำถามดังกล่าวการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น คือ 1) ประสบการณ์ของคนไร้บ้านต่อคำว่า “บ้าน” ที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านที่อยู่อาศัยก่อนการเข้าสู่ศูนย์พักคนไร้บ้านระหว่างอยู่ในศูนย์พักคนไร้บ้าน จนกระทั่งบางคนสามารถไปสู่การมีที่อยู่อาศัยของตนเอง 2) ความสัมพันธ์ของบ้านในมิติของความหมายและในมิติทางกายภาพ (ที่อยู่อาศัย) ของคนไร้บ้าน ที่ทำให้เกิดพลวัตของการให้ความหมาย การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำว่า “บ้าน” ในมิติพื้นที่ของอำนาจในการควบคุม พื้นที่ที่แสดงถึงครอบครัว พื้นที่ในการแสดงความรู้สึกและตัวตนของคนไร้บ้านและความสัมพันธ์ระหว่างบ้านในมิติต่างๆ กับประสบการณ์ของคนไร้บ้านในแต่ละช่วง

จากการศึกษาในประเด็นดังกล่าว พบว่า การออกมาเป็นคนไร้บ้านที่เกิดจากการสูญเสียบ้านในเชิงความรู้สึก ไม่ว่าจะเกิดจากความผิดพลาดในชีวิตจนรู้สึกสิ้นไร้ศักดิ์ศรี ไม่อาจบากหน้ากลับไปบ้าน จนตัดสินใจเดินออกมา หรือจากความรู้สึกว่า ไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในครอบครัว ไม่มีที่ทางหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสายสัมพันธ์ในบ้าน การออกจากที่อยู่อาศัย (บ้านเชิงกายภาพ) ณ เวลานั้นจึงดูเป็นทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับคนไร้บ้าน งานศึกษานี้ยังต้องการเสนอด้วยว่าการจะกลับไปมีบ้านอย่างมั่นคงได้อีกครั้ง ยังต้องการมากกว่าการสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยในเชิง

กายภาพ แต่ต้องมีการกอบกู้ศักดิ์ศรีและตัวตนของคนไร้บ้าน อย่างน้อยก็ในระดับที่ทำให้เขากลับมามีความสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่นอย่างมีความหมายได้อีกครั้ง ทั้งนี้ความสัมพันธ์ที่ว่าอาจจะไม่ได้เป็นไปในรูปของครอบครัวที่มีพ่อ แม่ ลูก สามีหรือภรรยา เท่านั้น แต่การมีคนที่ไม่ใจ ฟังพาอาศัยได้ก็มีส่วนอย่างสำคัญในการกลับสู่สังคม และกลับไปมีที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงได้อีกครั้ง

การศึกษาประสบการณ์ของคนไร้บ้านทำให้เราเห็นพลวัตของบ้านที่ไม่ตายตัว การนิยามบ้านเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของพื้นที่ที่เราอยู่ (ประกอบไปด้วยกายภาพ ความสัมพันธ์ ความรู้สึก การตอบสนองต่อชีวิต) กับบ้านในอุดมคติเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลา แม้เรารู้สึกว่าที่แห่งนั้นเป็นบ้านแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นความเป็นบ้านนั้นยังมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งขึ้นกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละช่วงชีวิต

ความหมายของบ้านที่เกิดขึ้นในศูนย์พักคนไร้บ้านฯ แสดงให้เห็นความหมายบ้านใน 3 มิติซึ่งได้แก่ พื้นที่ของอำนาจในการควบคุม พื้นที่ที่แสดงถึงครอบครัว พื้นที่ในการแสดงความรู้สึกและตัวตน ความหมายที่เกิดขึ้นในบริบทเฉพาะของศูนย์ที่ไม่ได้มีลักษณะทางกายภาพเหมือนบ้านที่เราคุ้นเคย ทำให้เราเห็นว่าการกลับมามีบ้านของคนไร้บ้านนั้นมีพลวัตของคำว่าบ้านที่ถูกปรับไปกับสิ่งที่เขาพบเจอ (การอยู่ในศูนย์พักคนไร้บ้านฯ) การมีบ้านอีกครั้งของคนไร้บ้านเป็นอนาคตและความหวังในชีวิตที่จะไปสู่การจะมีบ้านที่ใกล้เคียงกับบ้านในอุดมคติของตนเองในชีวิตอื่นๆ ขึ้น เพราะมีบ้านทำให้คนไร้บ้านมองเห็นเส้นทางในอนาคตที่จะก้าวเดินไปและเล็งเห็นว่าเส้นทางนี้เป็นถนนที่เดินไปได้

คำสำคัญ : คนไร้บ้าน บ้าน

Thesis Title	HOUSE, SHELTER, HOME: HOMELESSNESS AND DYNAMIC MEANINGS OF HOME AMONG THE HOMELESS
Author	Miss Yanika Aksornnum
Degree	Master of arts
Department/Faculty/university	Social research Faculty Sociology and Anthropology Thammasat University
Thesis Advisor	Chantanee Charoensri, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

This thesis determines to study the dynamic meaning of home to homeless people with a focus on the research questions: Under the homeless' transitional process of relocating from their former residence to public spaces to homeless shelters and, then, resettling into their own accommodation, how is, for one thing, the meaning of "home" dynamically changing in terms of the power to control space, familial relationships, as well as the homeless' ability to mentally possess a territory, and how do, for another, these dimensions relate to the existence or non-existence of their dwellings?

According to the above mentioned questions, this study covers two important issues namely: 1) the homeless' experiences, triggered by their relocation, regarding the meaning of "home" before moving into homeless shelters, while living there, and until, in some cases, managing to afford housing on their own again; 2) the homeless' relativity of home in both semantic and physical (accommodation) dimensions which results in dynamic changes of how to define "home" in terms of the power to control space, an area to represent families, and a territory for the homeless to express feelings as well as themselves together with the relations of home in different dimensions to the homeless' experiences during each different phase.

It is found that losing “the feeling at home” is the reason why people choose to wander through public space. Some people feel guilty about going back home because they once made a mistake. Some feel as if they do not belong there and, worse, their relations do not accept them. As a result, moving out of their houses seems to be a good way for dealing with the problems at that time. The study also suggests that to be able to sustain stable accommodation once more, not only the provision of physical accommodation but also the restoration of pride and dignity for the homeless, at least to the level that they can recreate meaningful relationships with society and other people, is required. The relationships, however; might not merely consist of family members like a father, a mother, and children or spouses but include reliable persons they can turn to. All of these people play essential roles in bringing the homeless back to the society and simultaneously securing their new permanent housing.

Studying the homeless’ experiences reveals that home has an open meaning. The process of defining home, that is an outcome of interactions between where we live (consisting of physical location, relationships, feelings, and responses to life events) and an ideal home happens all the time. Even after finding some places as our home, the sense of homelessness has kept changing due to different circumstances during each period of life.

The meaning of home for those living in homeless shelters is reflected in three dimensions: an area with the power to control space, an area to represent families, and an area to express feelings and oneself. Occurring specifically in the context of shelters which share no physical characteristics with typical residence, this tells us that the homeless’ relocation to another accommodation brings about the dynamic definition of home that is changing because of what they have experienced (living in homeless shelters). The homeless’ ability to afford housing reaffirms their future as well as hope in life and also allows them to gradually approach a goal to achieve an ideal home, since to have a home makes the homeless sees their path to tomorrow and finds it walkable.

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงสร้างของสถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ ที่นำหลักการชุมชนบำบัดมาประยุกต์ใช้ กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ลาดหลุมแก้ว
ชื่อผู้เขียน	นายกฤษฎา แก้วเกลี้ยง
ชื่อปริญญา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.ทรงสิริ พุทธงษ์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

งานศึกษาวิจัยเรื่องนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะเชิงโครงสร้างของศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว สืบเนื่องจากผู้ศึกษาค้นพบในเบื้องต้นว่า ศูนย์ฟื้นฟูดังกล่าวเป็นสถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จที่อ้างอิงโครงสร้างของตนเองกับหลักการชุมชนบำบัด ซึ่งแนวคิดทั้งสองชุดมีจุดเน้นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยงานศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้นำมโนทัศน์สถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จของ Erving Goffman และหลักการชุมชนบำบัดมาใช้เป็นมโนทัศน์เร้าความรู้สึกในการวิเคราะห์ ส่วนระเบียบวิธีวิจัยนั้น ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

สำหรับผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้วมีลักษณะเชิงโครงสร้างเป็นสถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จตามแนวคิดของ Erving Goffman โดยทางศูนย์ฟื้นฟูมองสมาชิกในฐานะบุคคลที่ต้องถูกจัดการ และเมื่อมองเข้าไปในรายละเอียดจะเห็นว่าทางศูนย์ฟื้นฟูมีการกีดกันไม่ให้สมาชิกออกไปมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมภายนอก ซึ่งอำนาจสูงสุดในการควบคุมยังคงอยู่ที่เจ้าหน้าที่ โดยทางศูนย์ฟื้นฟูจัดให้สมาชิกทำกิจกรรมตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ในช่วงเวลาเดียวกันและบนพื้นที่เดียวกันเป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้ ทางศูนย์ฟื้นฟูยังมีการล่อลวงละเมิดความเป็นส่วนตัวของสมาชิกด้านต่างๆอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ หากสมาชิกคนใดกระทำ

สิ่งที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของศูนย์ฟื้นฟูฯ สมาชิกคนนั้นก็จะถูกเจ้าหน้าที่จัดให้เข้าโปรแกรมเฉพาะที่มีทั้งลักษณะของการลงโทษและลักษณะของการช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตาม จากการที่ทางศูนย์ฟื้นฟูฯ ลาดหลุมแก้วนำหลักการชุมชนบำบัดมาประยุกต์ใช้ก็ได้ทำให้ลักษณะเชิงโครงสร้างของศูนย์ฟื้นฟูฯ ในแง่ของเกี่ยวกับอำนาจมีความแตกต่างจากอำนาจในโมเดลสถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จของ Erving Goffman กล่าวคือ ศูนย์ฟื้นฟูฯ ลาดหลุมแก้วมีการใช้อำนาจควบคุมสมาชิกถึง 2 ชั้น ได้แก่ การควบคุมจากเจ้าหน้าที่และการควบคุมจากสมาชิกด้วยกันเอง สำหรับในส่วนการควบคุมกันเองของสมาชิกนั้น ทางศูนย์ฟื้นฟูฯ ได้กำหนดให้สมาชิกแจ้งข้อบกพร่องต่อกัน เมื่อพบเห็นการกระทำที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของศูนย์ฟื้นฟูฯ ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดการล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของสมาชิกขนาดใหญ่ขึ้น นอกจากนี้ ศูนย์ฟื้นฟูฯ ยังมีระบบการเลื่อนชั้นทางสังคม ทั้งในส่วนการเลื่อนชั้นทางสังคมในกลุ่มสมาชิกด้วยกันเอง และการเลื่อนชั้นทางสังคมจากสมาชิกกลายเป็นเจ้าหน้าที่ อันแสดงถึงการที่หลักการชุมชนบำบัดได้เข้ามาทำให้เกิดสภาพการณ์ที่สมาชิกถูกควบคุมอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกได้ถูกทำให้กลายเป็นเครื่องมือของการควบคุมกันเองอีกชั้นหนึ่ง แม้ว่าทางศูนย์ฟื้นฟูฯ จะมีการเลื่อนชั้นทางสังคมให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจผ่านการเลื่อนชั้นทางสังคม แต่การเลื่อนชั้นทางสังคมดังกล่าวก็เป็นไปเพื่อทำให้การควบคุมจากศูนย์กลางมีประสิทธิภาพมากขึ้น มิได้เป็นการเลื่อนชั้นทางสังคมเพื่อให้สมาชิกมีอำนาจในลักษณะที่เป็นอิสระอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ลักษณะเชิงโครงสร้าง, สถาบันที่มีการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ, ชุมชนบำบัด

Title	The Structure of Total Institution which Applies Therapeutic Community Approach A Case Study of Lad Lum Kaew Drug Addicts Rehabilitation Center
Author	Mr.Krissada Kaewkliang
Degree	Master of Arts
Department/Faculty/University	Social Research Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Thesis Advisor	Songsiri Putthongchai, Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

This research aims to study structural characteristics of Lad Lum Kaew Drug Addicts Rehabilitation Center. The Inspiration for doing this research came from findings of its preliminary study. The researcher found that the Lad Lum Kaew Drug Addicts Rehabilitation Center has operated by the principles of “total institution” coined by Erving Goffman. At the same time, it is stated to implement the “therapeutic community” approach. These two principles are greatly diverse in their central concerns. Therefore, the researcher sensitizes the two concepts, “total institution” and “therapeutic community” to analyze the drug rehabilitation center. To explore the structural characteristics of the center, the researcher utilize qualitative methodology. Participatory observation and interview techniques are used for collecting data.

The findings show that the Lad Lum Kaew Drug Addicts Rehabilitation Center is structured in the form “total institution”. Inmates are treated as targets of manipulation. Freedom in everyday life is very limited. Their time and space are tight.

Total power remains to officers. If inmates break rules, they will be placed into specific programs. Violation of personal privacy is common.

Moreover, due to the implementation of the therapeutic community principles, the center multiplies the proportion of control over the inmates. The inmates become surveillance tools for the center to monitor their peers. Hence, privacy violation at this rehabilitation center accordingly multiplies. The difference between the center and other total institutions is also that the center contains positional mobility systems, horizontal and vertical. Even though the inmates can be promoted, that is for the use of the center. Total power still remains to the officers.

Keywords: Structure Characteristics, Total Institution, Therapeutic Community

หัวข้อวิทยานิพนธ์	‘รวมกันเราเต้น’ การรวมกลุ่มวัฒนธรรมเรพ หรือ คลับ ในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณี: กลุ่มผู้นิยมดนตรีแนว Trance ในประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นายปิยกุล ภูศรี
ชื่อปริญญา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.เสมอชัย พูลสุวรรณ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นการศึกษาการรวมกลุ่มวัฒนธรรมที่มีดนตรีเต้นรำอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Dance Music - EDM) เป็นแกนกลาง โดยศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่ม Trance Music Lovers in Thailand (TLT) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้นิยมดนตรีแนว Trance ซึ่งเป็นแนวดนตรีย่อยแนวหนึ่งในแนวดนตรีเต้นรำอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องชนเผ่านิยมใหม่ (Neo-tribalism) เพื่อชี้ให้เห็นว่า กลุ่ม TLT เป็นตัวอย่างหนึ่งของการรวมกลุ่มในรูปแบบ “ชนเผ่ายุคใหม่” หรือ Neo-tribe ซึ่งผู้คนสามารถเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างกลุ่มที่มีขนาดเล็ก และเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันอย่างชั่วคราว สิ่งที่จำแนกแยกแยะกลุ่มต่างๆ เหล่านี้คือ รูปแบบการใช้ชีวิตที่สมาชิกแต่ละกลุ่มมีส่วนร่วม คุณค่าที่ยึดถือร่วมกัน และ ความเข้าใจร่วมกันว่าอะไรคือความพฤติกรรมที่เหมาะสม มีพื้นฐานอยู่บนพฤติกรรมการบริโภคเป็นสำคัญ โดยการรวมกลุ่มไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักของสังคม แต่เป็นทางเลือกในการใช้ชีวิตในอีกรูปแบบหนึ่งนอกเหนือไปจากชีวิตปกติประจำวัน สิ่งที่ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม TLT คือความชื่นชอบในดนตรี Trance การเต้นรำ และการสังสรรค์ หรือ จัดปาร์ตี้ในยามค่ำคืน ในการเข้าถึงคุณค่าทางศิลปะของดนตรี Trance นั้น สมาชิกต้องมีทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มย่อยในการเข้าถึงความหมาย คุณค่า หรือความจริงแท้ทางศิลปะของดนตรี

Trance นั่นก็คือการเข้าถึง อารมณ์ของเพลงที่สอดประสานไปกับการเข้าถึงอารมณ์ของตัวเอง เพื่อจำแนกตัวเองออกมาจากผู้นิยมดนตรีเต้นรำอิเล็กทรอนิกส์แนวอื่นๆ ที่มีรายละเอียดทางดนตรีต่างออกไป แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะดึงดูดผู้คน โดยเฉพาะคนที่ชื่นชอบแนวดนตรีเต้นรำอิเล็กทรอนิกส์แนวอื่นให้เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยการจัดงานปาร์ตี้ที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าร่วมได้ และใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่กิจกรรม และข่าวสารของทางกลุ่ม

คำสำคัญ: ดนตรีเต้นรำอิเล็กทรอนิกส์, วัฒนธรรมเรพ, ชนเผ่านิยมใหม่, กลุ่มผู้นิยมดนตรีแนว Trance ในประเทศไทย, ทูนาทางวัฒนธรรมกลุ่มย่อย

Thesis Title	‘TOGETHER WE DANCE’, THE SOCIAL GATHERING OF THE RAVE OR CLUB MUSIC CULTURE IN THAILAND: A CASE STUDY OF THE TRANCE MUSIC LOVERS IN THAILAND (TLT) GROUP
Author	Mr. Piyakul Phusri
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Samerchai Poolsuwan, Ph.D.
Academic Years	2015

Abstract

This research studies the social gathering of people loving electronic dance music (EDM), particularly the ‘Trance Music Lovers in Thailand (TLT)’ group. The phenomenon is explained in the ‘Neo-tribalism’ framework, emphasising the fluid mobility of people, in the modern world, across various social groups, so called ‘neo-tribes’; they are characterised by loose and temporary relationships among their members sharing the same set of cultural values. The TLT’s values concern a perception on the ‘authenticity’ of the trance music, basically a product of consumerism, and the norms of ‘good’ behaviour expected for its members. Not directly challenging the social structure, formation of the group provides an alternative life style for its members, secluding them from ordinary everyday life, to freely enjoy their music, dance and parties. A collective ability to appreciate the authenticity of the trance music of the TLT’s members is treated, in this study, as a

form of cultural capital, allowing its owners to discriminate themselves from ‘others’, i.e., the general EDM fans. The group maintains its members and attracts newcomers by organising regular TLT parties, open to all who love the music, and other social gatherings of its members; social networks are employed as a major channel of the group’s communication.

Keyword: Electronic Dance Music, Rave Culture, Trance Music Lovers in Thailand (TLT), Neo-tribalism, Cultural Capital

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โรฮิงยา: คนไร้รัฐในรัฐต่างแดน
ชื่อผู้เขียน	นายศิววงศ์ สุขทวี
ชื่อปริญญา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ อุณโณ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ชาวโรฮิงยาเป็นรับรู้โดยทั่วไปว่าเป็นคนไร้รัฐภายในประเทศเมียนมา พวกเขาอพยพหลบหนีจากประเทศเมียนมาเข้ามาในประเทศไทยอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้เส้นทางทางบกต่อเนื่องมาจนประมาณปี พ.ศ.2549 ที่เริ่มต้นการอพยพหลบเข้ามาตามชายฝั่งทะเลอันดามันผ่านประเทศไทยเพื่อข้ามชายแดนเข้าไปในประเทศมาเลเซีย

งานศึกษา โรฮิงยา:ชีวิตคนไร้รัฐในรัฐต่างแดน ขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนไร้รัฐชาวโรฮิงยากับรัฐสมัยใหม่ภายนอกบ้านเกิด และความสามารถของพวกเขาในแสวงหาที่หนีภัยความรุนแรง โดยศึกษาคนไร้รัฐชาวโรฮิงยาในประเทศไทยที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดระนอง พังงาและสงขลา ระหว่างปี พ.ศ.2556-2558 โดยมีข้อสันนิษฐานว่าการเป็นคนไร้รัฐและไม่ได้มีสถานะเป็นพลเมืองของคนไร้รัฐชาวโรฮิงยาในประเทศบ้านเกิดได้ผลักดันให้ต้องอพยพหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยและยังต้องเผชิญกับความรุนแรงโดยไม่ได้รับปกป้องคุ้มครองต่อเนื่อง แต่การศึกษาขึ้นนี้พบว่าคนไร้รัฐชาวโรฮิงยาในประเทศไทยเผชิญกับอำนาจที่หลากหลายนอกเหนือไปจากอำนาจรัฐสมัยใหม่ที่ยังคงผูกขาดอำนาจการให้สถานะความเป็นพลเมืองของรัฐ ทั้งอำนาจของหน่วยงานและกฎหมายที่แตกต่างกันภายในรัฐของไทย อำนาจของกลุ่มองค์กรนอกกฎหมาย องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรศาสนาภายนอกรัฐที่ต่างพยายามให้การปกป้องคุ้มครองคนไร้รัฐชาวโรฮิงยาในสถานะใหม่ที่แตกต่างออกไป ท่ามกลางความหลากหลายของอำนาจเหล่านี้คนไร้รัฐชาวโรฮิงยาก็แสดงให้เห็นถึงความสามารถของตนในการเลือกที่จะใช้ต่อรองกับอำนาจ หรือสร้างปฏิบัติการขึ้นมาด้วยตนเองภายในประเทศไทย ฉะนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจของรัฐสมัยใหม่กับชีวิตไม่สามารถแยกออกจากความสัมพันธ์กับอำนาจอื่นๆ ภายในสังคมการเมืองสมัยใหม่ในปัจจุบัน

ได้ รัฐสมัยใหม่จึงต้องแข่งขัน ต่อรอง ร่วมมือกับอำนาจอื่นๆ ที่หลากหลายภายในกระบวนการการ
สร้างสถานะการเป็นคนไร้รัฐเหนือชีวิตของผู้คนอย่างต่อเนื่องและยังไม่สิ้นสุด

คำสำคัญ: โรฮิงยา, คนไร้รัฐ, องค์อำนาจสูงสุดที่หลากหลาย, ผู้ลี้ภัย, อิสลาม

Thesis Title	ROHINGYA: STATELESS PERSON IN FOREIGN COUNTRY
Author	Mr. Siwawong Sooktawee
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Anusorn Unno, Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

Rohingyas in Myanmar are generally known as stateless people and many of them fled Myanmar for Thailand illegally. In 2006, more Rohingyas made their way to Thailand through the Andaman seacoast before heading to Malaysia as their final destination.

This study is aimed to examine the relationship between stateless Rohingyas, with a focus on those living in Ranong, Phang-nga and Songkhla of Thailand in 2013-2015, and the modern states especially Thailand. It is grounded on the assumption that “being stateless people” and not having Thai citizenship lead Rohingyas in Thailand to encounter violence and being denied of state protection. On the one hand, the study found that there is not only sovereign power of the Thai state but also that of others especially law enforcement officers and illegal networks that utilized citizenship to curtail Rohingyas’ political life. On the other hand, however, the study found that there are also other kinds of sovereign power including international organizations, non-governmental organizations and religious organizations that in various ways work to provide Rohingyas with help, support and protection. As such, the study maintains that the sovereign Thai state needs to negotiate and collaborate with other kinds of sovereign power in dealing with stateless Rohingyas who in turn

negotiate with the Thai state and make use of these other sovereign powers to survive in Thailand.

Keywords: Rohingya, Stateless People, Sovereignities, Refugee, Islam

หัวข้อวิทยานิพนธ์	“ความเป็นเด็ก” กับปฏิบัติการเด็ก: กรณีศึกษานักเรียน สัญชาติพม่าที่จังหวัดสมุทรสาคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอารีลักษณ์ ไพรัตน์
ชื่อปริญญา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. สายพิน ศุภุทธมงคล
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาการนิยามความเป็นเด็กและปฏิบัติการของเด็กนักเรียนสัญชาติพม่าในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้แนวคิด “debrouiller” หรือ “making do” ซึ่งหมายถึงทักษะในการปรับตัว/เอาตัวรอดในสถานการณ์ที่ตกเป็นรองทางวัฒนธรรม ที่บ่อยครั้งเป็นไปอย่าง “ฉลาดแกมโกง” ของ Reed-Danahay ผู้ศึกษาพบว่าผู้จัดการศึกษาแก่เด็ก และพ่อแม่ของเด็กเอง นิยามความเป็นเด็กแตกต่างกัน คือ โรงเรียนรัฐบาลมองความเป็นเด็กต่างผ่านกรอบคิดเรื่องความเป็นไทย แต่รับเด็กเข้าเรียนผ่านการดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มองความเป็นเด็กต่างผ่านกรอบคิดเรื่องสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเด็กในระดับสากล อย่างไรก็ตาม ล้วนแตกต่างจากมุมมองของพ่อแม่ที่มองว่าความเป็นเด็ก คือ ความเป็นเด็กของชาติพันธุ์ พ่อแม่จึงตอบได้โรงเรียนของรัฐที่พยายามส่งอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตรูปแบบเดิม โดยเฉพาะการดำรงชีวิตในครอบครัว โดยใช้ “ยุทธวิธีของครอบครัว” เพื่อกำหนดลักษณะการเข้ารับการศึกษาของลูกหลาน การนิยามเด็กที่แตกต่างกันนี้ ยังส่งผลให้เกิดปฏิบัติการของเด็กที่ขัดแย้งกับความเป็นเด็กในสายตาของโรงเรียนและองค์กรพัฒนาเอกชนอีกด้วย การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า “ความเป็นเด็ก” ถูกกำหนดจากผู้ใหญ่ที่มีแนวคิดแตกต่างกันไป ดังนั้น ความหมายของ “ความเป็นเด็ก” จึงอาจต่างกันไปตามวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งสามารถเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

คำสำคัญ: ความเป็นเด็ก, เด็กต่างด้าว, การเมืองของการได้รับการศึกษา, มานุษยวิทยาการศึกษา

Thesis Title	DEFINING AND PRACTICING CHILDHOOD: BURMESE CHILDREN IN A THAI SCHOOL, SAMUT SAKHON
Author	Miss Areeluck Pairat
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Thesis Advisor	Saipin Suputtamongkol, Ph.D.
Academic Years	2015

Abstract

This thesis studies how childhood was defined by different agencies working to promote literacy among the children of Burmese migrant workers in Samut Sakhon. It also pays attention to the way in which students and their parents participated in this process. It is inspired by Reed-Danahay's study of how the French parents and their young "making-do" (*debrouiller*) in the French formal education system, that is how they cunningly subverted the national ideology while reinstating their local values and practice. In Samut Sakhon, three types of agencies were involved in educating young children of the Burmese migrants: public schools, learning centers organized by the NGOs, and Mon-Burmese ex-workers. The first two agencies were supported mainly by the Thai education ministry and the ILO while the third the Burmese community in Samut Sakhon. Despite the differences, both were to promote human rights and cultivate their future citizen. This, however, was subverted somehow by the family who considered childhood differently.

Keywords: Childhood, Migrant children, Politics of Education, Anthropology of Education

หัวข้อคุณูปการ	อัสรากลางไฟ: อัตวิสัย พื้นที่ และประสบการณ์ผัสสะ ในชีวิตประจำวันของผู้หญิงบาร์ชาวกัมพูชา
ชื่อผู้เขียน	นางบุษบก วิเศษพลชัย
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	มานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุติ มุกตาวิจิตร
อาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการร่วม	อาจารย์ ดร. นพ. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ศึกษาอัตวิสัยของสาวบาร์กัมพูชาที่เกิดขึ้นภายในความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประสบการณ์ผัสสะ ในชีวิตประจำวันของสาวบาร์ชาวกัมพูชาผู้วิจัยใช้กรอบความคิดเรื่องอัตวิสัย (subjectivity) การผลิตพื้นที่ (production of space) ประสบการณ์ผัสสะ (sensory experience) ชีวิตประจำวัน (everyday life) เพื่อถกเถียงกับงานวิจัยเกี่ยวกับผู้หญิงขายบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาและที่อื่นๆ ในโลก ผู้วิจัยทำงานภาคสนามที่จังหวัดสีหนุวิลล์ ประเทศกัมพูชาเป็นเวลา 18 เดือน ตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2554 – วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556 โดยในช่วง 6 เดือนแรกผู้วิจัยทำงานเป็นอาสาสมัครมูลนิธิศูนย์ธารชีวิตศรีชุมพบาลกัมพูชา (Foundation of Our Lady of Charity of the Good Shepherd in Cambodia) และในช่วง 12 เดือนหลังผู้วิจัยทำงานเป็นเลดี้คนหนึ่งในบาร์ดอกกุหลาบย่านวิกตอเรียวิลล์ จังหวัดสีหนุวิลล์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้หญิงบริการอย่างไม่เป็นทางการด้วยภาษาเขมร 49 คน และยังสัมภาษณ์ลูกค้าของบาร์วิกตอเรียวิลล์ด้วยภาษาอังกฤษอีก 29 คน ผู้วิจัยมีบทสนทนาในชีวิตประจำวันกับทั้งผู้หญิงขายบริการซึ่งผู้วิจัยเองอาศัยอยู่และร่วมทำงานด้วย นอกจากนั้นผู้วิจัยยังเดินทางไปยังหมู่บ้านของผู้หญิงขายบริการเหล่านี้อีกด้วย

ผู้วิจัยพบว่า อัตวิสัยของผู้หญิงขายบริการทางเพศถูกกำหนดขึ้นในพื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตพื้นที่การขายบริการทางเพศและประสบการณ์ผัสสะ ที่ถูกกำกับด้วยโครงสร้างของจังหวัดในชีวิตประจำวัน และจังหวัดในชีวิตประจำวันนี้เองที่สร้างการดำเนินไปของโลกของผู้หญิงขายบริการทางเพศในแต่ละช่วงเวลาในแต่ละวัน ในแต่ละเดือน ในแต่ละปี การเกิดขึ้นซ้ำๆ ของจังหวัดเหล่านี้เองที่สร้างพื้นที่ของความเป็นปกติในชีวิตประจำวันที่ปฏิบัติการเชิงพื้นที่ของผู้หญิงขายบริการ

ทางเพศขึ้นมาพร้อมๆ กันนั้น ในจังหวะของชีวิตประจำวันนี้เองที่การรับรู้ของประสบการณ์ผัสสะ การให้คุณค่าประสบการณ์ผัสสะและการฝึกฝนของประสบการณ์ผัสสะของผู้หญิงขายบริการทางเพศเกิดขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอว่า ผู้หญิงขายบริการทางเพศเหล่านี้ระบุว่าตัวเองคือใครในพื้นที่การขายบริการทางเพศที่วิกตอรีฮิลล์ ได้ด้วยปฏิบัติการที่เธอสร้างขึ้นในพื้นที่นี้ ตลอดจนด้วยการให้คุณค่าและความหมายของประสบการณ์ผัสสะ อย่างไรก็ตามทั้งปฏิบัติการเชิงพื้นที่และประสบการณ์ผัสสะที่เกิดขึ้นก็ถูกครอบงำด้วยจังหวะของวัน จังหวะของชีวิต จังหวะเหล่านี้เองก็เปลี่ยนแปลงเรื่อยมาในประวัติศาสตร์และบริบททางสังคมที่มีกระทำการของอำนาจในรูปแบบต่างๆ มากำหนด ไม่ว่าจะเป็นอำนาจจากภายนอกประเทศหรือภายในประเทศ ถึงกระนั้นก็ตาม ภายใต้โครงสร้างจังหวะที่ดูเหมือนครอบงำผู้หญิงบาร์และกอดทับเธอนี้ พวกเธอก็ยังสามารถเป็นผู้กระทำการได้ด้วยการสร้างปฏิบัติการในความสัมพันธ์แบบพิเศษกับอำนาจที่กอดทับอยู่อย่างสร้างสรรค์และเป็นไปได้

คำสำคัญ: อัตวิสัย พื้นที่ ประสบการณ์ผัสสะ ชีวิตประจำวัน ผู้หญิงบาร์ชาวกัมพูชา

Dissertation Title	APSARA’S ORDEAL OF FIRE: SUBJECTIVITY, SPACE AND SENSORY EXPERIENCE IN EVERYDAY LIFE OF CAMBODIAN BAR GIRLS
Author	MRS. Bussabong Wisetpholchai
Degree	Doctor of Philosophy
Major Field/Faculty/University	Anthropology Sociology and Anthropology Thammasat University
Dissertation Advisor	Assistant Professor Yukti Mukdawijitra, Ph.D.
Dissertation Co-Advisor	Komatra Chuengsatiansup, MD.,Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

This dissertation examines Cambodian bar girl’s subjectivity that emerges from relationships between sensory experiences and the production of space in the rhythm of everyday life. I employed the frameworks of subjectivity, production of space, sensory experience, and everyday life to dialogue with the ethnography of sex worker in Cambodia and worldwide. I conducted field research in Sihanoukville for eighteen months. At first, I worked as a volunteer at the Foundation of Our Lady of Charity of the Good Shepherd in Cambodia, a Catholic organization that provides help to children and sex workers, for six months. In another twelve months, I worked as a bar girl at Rose Bar. I conducted semi-structured interviews in Khmer with 49 bar girls and in English with 25 Victory Hill customers. I had daily conversations with the bar girls with whom I lived and worked. I also visited five bar girls' villages.

I find that the bar girls’ subjectivity is constructed in the relationships between social space and sensory experiences, and these relationships are conditioned by the structures of everyday rhythm. This everyday rhythm creates the continuous world of the sex workers’ lives on everyday, every-month, every-year basis. The repetition of these rhythms conditions the production of space in which

the spatial practices of the female sex workers have been emerging. Meanwhile, within these rhythms, the female sex workers learned, valued, and practiced the sensory experiences.

This dissertation argues that the female sex workers identify who they are in this Victory Hills sexual service space through the practices that they act within the space as well as through the way in which they value and give meanings to their sensory experiences. However, both spatial practices and sensory experiences are controlled by the rhythms of their everyday life and their whole life. These rhythms are subjected to changes within historical and social contexts that appear in various forms of international and domestic powers. Despite of those seemingly controlling rhythms and structures, these bar girls manage to be actors by constructing their own practices to deal with these dominant powers creatively and feasibly.

Keywords: subjectivity, space, sensory experience, everyday Life,
Cambodian bar girls

หัวข้อคุณูปนิพนธ์	ชีวิตมุสลิมใน “รังยาเสพติด”: ความปกติที่ต้องต่อรอง ในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวแพร ศิริศักดิ์ดำเกิง
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.สายพิน ศุภุทธมงคล
อาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ชีวิตมุสลิมใน “รังยาเสพติด”: ความปกติที่ต้องต่อรองในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย” เป็นการศึกษาเรื่องราวของชุมชนแห่งหนึ่งที่ได้ชื่อว่าเป็น “รังของ ยาเสพติด” ด้วยผู้ขายส่วนใหญ่ของชุมชนใช้ยาเสพติด โดยมีคำถามหลักของงานวิจัยว่าท่ามกลางสถานการณ์นี้ คนใช้ยาเสพติดซึ่งรัฐ การแพทย์ และศาสนามองว่าเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ผู้ป่วยและผู้ที่ทำผิดหลักศาสนา อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว และคนในชุมชนอย่างไร เพื่อที่จะตอบคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการใช้ยาเสพติดของคนมุสลิมในชุมชนในฐานะเป็นปรากฏการณ์หนึ่งของสังคม ที่จำเป็นต้องพิจารณาพัฒนาการและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมว่ามีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว และศึกษามุมมอง ความคิด การให้ความหมาย ความรู้สึก รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันของคนใช้ยาเสพติด ครอบครัว และชุมชนท่ามกลางการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยใช้แนวคิดเรื่องความปกติ (normality) เป็นกรอบในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าว

เมื่อใช้แนวคิดเรื่องความปกติวิเคราะห์เรื่องราวชีวิตและความสัมพันธ์ของคนใช้ยาเสพติดกับครอบครัวและชุมชน พบว่าผู้ใช้ยาเสพติดใช้ชีวิตประจำวันในสังคมที่มีบรรทัดฐานหลากหลาย ทั้งบรรทัดฐานที่เป็นทางการ เช่นกฎหมาย หลักการทางการแพทย์ และกฎหมาย รวมถึงบรรทัดฐานของชุมชนซึ่งเป็นคุณค่าหรือธรรมเนียมที่คนในชุมชนยึดถือซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งหรือแตกต่างกับบรรทัดฐานที่เป็นทางการ บรรทัดฐานทั้งหมดนี้มีส่วนกำหนดความสัมพันธ์และการกระทำของผู้ใช้ยาเสพติดให้อยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างปกติ

ข้อค้นพบที่สำคัญคือ ผู้ใช้ยาเสพติด ครอบครัว และชุมชนต่างตระหนักดีว่าการใช้ยาเสพติดเป็นการกระทำที่ผิดไปจากบรรทัดฐานที่เป็นทางการ หากในสถานการณ์ที่คนในชุมชนต้องอยู่ร่วมกัน คนใช้ยาเสพติดเลือกที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่ครอบครัวและชุมชนให้คุณค่า 3 ประการ คือ 1. การควบคุมตัวเองไม่ให้เกิดการใช้ยาเสพติดสร้างความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชน 2. การทำหน้าที่ต่อครอบครัวในฐานะเป็นพ่อ สามี และลูก 3. การรักษาบทบาทในชุมชน ด้วยการช่วยงานสาธารณะ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งหมดนี้เป็นการกระทำที่ทำให้คนใช้ยาเสพติดยังคงเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว แลเพื่อให้คนในชุมชนดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติที่สุด ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกการกระทำนี้ว่า “ความปกติที่ต้องต่อรอง” (negotiated normality)

คำสำคัญ: ผู้ใช้ยาเสพติด, มุสลิม, ความปกติที่ต้องต่อรอง

Dissertation Title	MUSLIMS' LIVES IN "DRUGS DEN": A SOUTHERN COMMUNITY'S NEGOTIATED NORMALITY IN THAILAND
Author	Miss Phrae Sirisakdamkoeng
Degree	Doctor of Philosophy
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Dissertation Advisor	Saipin Suputtamongkol, Ph.D.
Dissertation Co-Advisor	Paritta Chalernpow Koanantakool, Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

The Dissertation titled "Muslims' Lives in "Drugs Den": A Southern Community's Negotiated Normality in Thailand" is a study about a community known as "Drugs Den" as most men in the community use narcotic drugs. The main research question is how drug users live with their family and communities amid the perception of drug users as illegal, patients and wicked person according to state, medical, and religion accordingly. In order to answer such research question, I studied the drug use behaviors of Muslims in the communities as a social phenomenon that needs to take into consideration the evolution and sociocultural contexts in relations to the drug use phenomena as well as studied perceptions, thoughts, meaning, feeling and daily life of drug users, family, and community in the midst of the drug abuse epidemic by using the concept of normality as a framework to understand such phenomena.

Using the concept of "Normality" to examine the relationship between drug users and their families and communities, it is found that drug users lead their everyday life based upon various social norms, i.e. laws, medical principles, religious ethics including traditions or value that community members regard as their norms which may conform or differ from the official social norms. All of these norms influence relationships and practice of drug users in living "normally: with others in the society.

Significant finding is drug users, family and community are well aware that drug abuse is disapproved behaviors of the official norms. In the condition that community members have to live together, drug users choose to follow three norms that family and community value which are 1) control oneself not to disturb others in community when using drugs, 2) responsible for their family role as father, husband or son, 3) maintain community engagement by contribute to public. These are the practices that allow drug users remain members of the family as well as to maintain the normal living among the community members which in this dissertation called the “negotiated normality”.

Keywords: Drugs Users, Muslims, Negotiated Normality

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บั้นปลายชีวิตของคนในเมืองการค้า
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุทิดา ปลั่งปิติวิริยะเวช
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชามนุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.สายพิน ศุภพวงมณฑล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจ 1) การให้ความหมาย “ความแก่” ของผู้สูงอายุจีนในบริบทความเป็นเมือง 2) “ภาวะปกติ” ของการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุจีน 3) การเปลี่ยนแปลงของการเป็นผู้สูงอายุในช่วงเวลาต่างๆ และ 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายที่แก่ กับลักษณะและการใช้พื้นที่ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุกับความหมายที่เปลี่ยนไปตามสภาวะของร่างกาย ครอบครัว บริบททางสังคม เศรษฐกิจ โดยศึกษาการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุจีน ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งจะทำให้เห็นร่างกาย การใช้และปฏิบัติต่อร่างกายที่แก่ชราของชาวจีน จากการศึกษาพบว่าการนิยามความเป็น “คนแก่” ของผู้สูงอายุจีน มีความหลากหลายและมีผลต่อการจัดการความแก่ กล่าวคือ ความเป็นคนแก่ของคนจีนนิยามจากการยุติบทบาทการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ และแตกต่างกันตามบทบาททางเพศ สถานทางเศรษฐกิจ และยังพบว่าผู้สูงอายุบางคนที่ยุติหารายได้ในช่วงแรกยังคงทำงานที่มีรายได้ แต่เป้าหมายของการทำงานเป็นไปเพื่อคงสถานภาพทางสังคม ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และเป็นการใช้เวลาเพื่อให้ร่างกายได้เคลื่อนไหว ช่วยให้ไม่เสื่อม ดังนั้นผู้สูงอายุจีนจึงออกมาใช้ชีวิตประจำวันนอกบ้าน ไปทำกิจกรรมในสถานที่ที่พวกเขาคุ้นเคย ความเป็นเมืองการค้าที่มีความสะดวกสบายและคึกคัก ยังมีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอย่าง “ปกติ” ในช่วงบั้นปลายได้ ดังนั้น “ความแก่” จึงไม่ใช่เป็นเพียงภาวะการแก่ของร่างกาย แต่เป็น “สรีรวิทยาวัฒนธรรม”(cultural physiology) ของความแก่ คือ ความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และมิติทางประวัติศาสตร์ที่สร้างคำอธิบายเกี่ยวกับความแก่ นิยามความเป็นคนแก่ และมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติและกระทำกับร่างกายคนแก่ ความรู้เหล่านี้ทำงานผ่านระบบโครงสร้างสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในห้วงเวลาหนึ่ง

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ความแก่, ไ้แก่, หาดใหญ่

Dissertation Title	AUTUMN OF LIFE IN A SOUTHERN COMMERCIAL TOWN, THAILAND
Author	Miss Suthisa Pluempitiwiriyawej
Degree	Doctor of Philosophy
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of Sociology and Anthropology Thammasat University
Dissertation Advisor	Saipin Suputtamongkol, Ph.D
Dissertation Co-Advisor	Komatra Chuengsatiansup, MD., Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

The objective of this dissertation is to understand the way in which “senility” was defined by the Chinese elderly living in the commercial town in southern Thailand. By witnessing and participating the daily life, particularly in public space of the Chinese elderly in Hadyai, Songkhla, the author hopes to understand the experience of their operating the frail and accident prone bodies to sustain their “normal life”. For the Hadyai elderly, old age was the time when economic status of the family had been secured and his/her contribution become marginal. This, however, was mostly for the male. Females who contributed their time and energy to domestic life may retire when working was not possible. To be sure, there were a few people who continued to work. Yet, the goal was different. That is, to maintain the social status and neighborhood relation. Once ceasing to work, the elderly spent much of their time in the public space familiar to them since young. Most, if not all, believed that activities and the mobilization of the body in the Tai Chi exercise prevented dementia. Since they lived in this town where they were native, this made keep “normal” daily life more easily. Hadyai, being a commercial town and despite its rapid expansion, facilitated, rather than hindering their daily affairs. This dissertation suggests that senility should be viewed both physiologically and culturally. Senility as cultural physiological phenomenon is not a mere change from healthy to decrepitude but conditioned as well by culture and historical change.

Keywords: elderly, senility, Tai Chi, cultural physiology, Hadyai,

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชุมชนชาติพันธุ์ “บรู” ร่วมสมัยบนพื้นที่ชายแดน ไทย-ลาว: วิถีชีวิตและการปรับตัวทางวัฒนธรรม
ชื่อผู้เขียน	นายเกียรติศักดิ์ บังเพลิง
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	มานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. เสมอชัย พูลสุวรรณ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

กลุ่มชาติพันธุ์บรู พุทธศาสนาตระกูลออสโตรเอเชียติก หมวตมอญ-เขมร สาขากะตือก ปัจจุบันพบกระจายอยู่ในภาคกลางของประเทศเวียดนาม ภาคใต้ของลาว และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในสังคมจารีตแบบของบรู ชาวบ้านยึดถือ “รีต” (ในความหมายแบบเดียวกับ “ฮีดคอง” หรือจารีตประเพณีของชาวอีสาน) และความเชื่อ “ผี” ระดับต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบกำกับพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม เกิดเป็นหน่วยองค์กรทางสังคมตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนถึงหมู่บ้านและกลุ่มชาติพันธุ์ แบ่งแยกพวกเขาออกจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ งานศึกษาสนใจการปรับตัวของชุมชนชาวบรู ซึ่งพบกระจายอยู่ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงสองฟากพรมแดนไทย-ลาว ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และแขวงจำปาสัก ภายใต้บริบทรัฐชาติและโลกาภิวัตน์ โดยพบว่าชาวบรูเลือกใช้กลยุทธ์ทางวัฒนธรรมหลากหลายแบบ ในการรับมือกับวัฒนธรรมกระแสหลักไทย-ลาวที่แพร่เข้ามา กลยุทธ์ที่สำคัญคือ “ละละรีต” หรือการลาออกจากกระบวนการนับถือผีตระกูล แล้วหันไปนับถือพุทธศาสนาตามชนบทไทย-ลาว ขณะเดียวกันก็เลือกที่จะรักษาหรือประดิษฐ์สร้างมิติวัฒนธรรมอย่างอื่นของความเป็น “บรู” เป็นต้นว่าชื่อเรียกทางชาติพันธุ์ ภาษา ประวัติศาสตร์ความทรงจำร่วม และระบบเครือญาติ ทั้งนี้เพื่อรักษาความมีตัวตนทางวัฒนธรรมให้ยังดำรงอยู่ และยังเป็นการปรับตัวต่อวัฒนธรรมร่วมสมัยด้านการท่องเที่ยวด้วย งานศึกษาค้นพบว่า “บรู” ในฝั่งไทย ยังสามารถรักษาสำนึกและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของความเป็น “บรู” โดยไม่ถูกกลืนกลายด้วยวัฒนธรรมกระแสหลักไว้ได้เข้มข้นมากกว่า “บรู” ในฝั่งลาว ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากการที่รัฐไทยในปัจจุบัน ยอมรับกระแสโลกาภิวัตน์สำหรับการเปิดพื้นที่ให้กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่ารัฐลาว งานศึกษาแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของสังคมชาติพันธุ์ร่วมสมัย ที่มีศักยภาพจะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม

กระแสหลักได้อย่างกลมกลืน ขณะเดียวกันสามารถรักษาสำนึกและอัตลักษณ์สำหรับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอาไว้ได้ด้วยในเวลาเดียวกัน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์บุรี, การปรับตัวต่อรอง, พลวัตชาติพันธุ์, การประกอบสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

Dissertation Title	CONTEMPORARY “BRU” IN THE THAILAND-LAO BORDERLANDS: THEIR CULTURAL LIFE AND ADAPTATION
Author	Mr. Kiattisak Bangperng
Degree	Doctor of Philosophy
Major Field/Faculty/University	Anthropology Faculty of sociology and anthropology Thammasat University
Dissertation Advisor	Professor Samerchai Poolsuwan, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

The Bru ethnic people speak the dialects belonging to the Katuic Branch, Mon-Khmer Group, Austroasiatic Linguistic Family. They currently inhabit central Vietnam, southern Lao and northeastern Thailand. Their social organization — to form families, villages and tribes — had been, since the long distant past, heavily governed by the “reet” (a set of believes in various spirits and their associated cults — similar to the “Heet-Kong” in the northeastern Thai and Lao traditions), which is a key cultural factor differentiating them from other neighbouring ethnic groups. This research investigates the cultural and ethnic adaptation of Bru groups in the central Mekong valley, on both sides of the Thailand-Lao border, in Ubonratchathani and Champasak. They have experienced overwhelming domination of the nation-state policies on cultural assimilation and of globalization. It seems that the Bru have adapted well to the situations by employing various cultural strategies. The major one is called “la-la-reet”, which means abandonment of their “reet” and adoption of the traditional Thai/Lao Buddhism. At the same time, the Bru groups still maintain, or in some instances even invent, other aspects of their identity, including, for example, their ethnic nomenclature, dialects, oral history, social memory and kinship

system. This has also provided them a good cultural basis to benefit from tourism. It is noticed that the Thailand Bru have maintained a higher degree of ethnic consciousness and identity in comparison with their Lao counterpart. This could result from a more toleration of the Thai nation-state to cultural diversity, encouraged under globalization. The study provides an example of contemporary ethnic communities that have negotiated well with the main stream culture by partially dissolving themselves into the main stream on one hand and, on the other, essentially maintaining other aspects of their ethnic consciousness and identity.

Keywords: Bru ethnic, negotiation, ethnic dynamic, construction of ethnic identity